

25. listopada 2024.

broj 204

KU ZI S?! LIST ZA MLADEŽ

6

TEMA

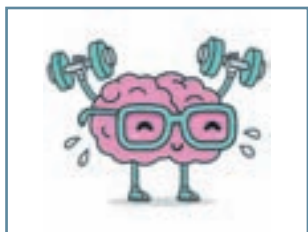
SAVJETI ZA BRUCOŠE

11

NAŠI VELIKANI

MIRKO VIDAKOVIĆ (1924. – 2002.)

21

PSIHOLOGIJA

MOTIVACIJA

22

MODA

IZLAZAK IZ ZONE KOMFORA

FOTO MJESECA

*HosanaFest
u Subotici*

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Preradovićeve 11

24000 Subotica

Za nakladnika: Mirjana Trkulja

Glavna i odgovorna urednica: Zlata Vasiljević

Urednica izdanja: Kristina Ivković Ivandekić

Zamjenik urednice: Davor Bašić Palković

Suradnici: Sara Žurovski, Andrea I. Darabašić,

Ivan Benčik, Milijana Nimčević,

Marija Antonela Kanelić

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,

Jelena Ademi

E-mail: casopis.kuzis@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Rotografika d. o. o., Subotica

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog
tajništva za kulturu, javno informiranje
i odnose s vjerskim zajednicama

Inspiracija u novome

Draga naša *Kužiš?! Družino*,

U posljednje vrijeme puno je događaja za mlade, što možete vidjeti u našoj rubrici *Dogodilo se*. Program za srednjoškolce u okviru *Dana hrvatske knjige i riječi – Dana Balinta Vujkova, Festival bunjevački pisama*, Međunarodni festival tradicijskog pjevanja, duhovne odnove i još mnogo toga obilježilo je prethodni period, a samim time i naše novo izdanje. Ono što nas očekuje 31. listopada je *Holywin*, kako u Srijemskoj tako i u Subotičkoj biskupiji. Mladi se trude istaknuti kršćanske vrijednosti tih dana te ih na zanimljiv i kreativan način približiti i mladima i starijima. Ne propustite ovogodišnji *Holywin*, a više informacija o događajima koji nas očekuju možete saznati na našem Instagram profilu *kuzis.casopis* u odjeljku *najave*.

Do sada smo razgovarali o početku školske i akademske godine, a s obzirom na to da je taj početak iza nas te da su izazovi poput upoznavanja, prilagodbe, promjena i učenja već u tijeku, pripremili smo vam savjete iskusnih bruća. Oni su podijelili svoje preporuke kako uskladiti sve obveze te otkrili vlastite poteškoće s početka, kako biste shvatili da ništa nije trajno teško i da će vremenom postati lakše. Promjena obrazovne ustanove, grada, prijatelja i obveza svakako nije jednostavna, ali vremenom postane ugodnija i ispunjavajuća. Ako imate problema s učenjem i motivacijom, na sljedećim stranicama pronaći ćete tekst koji se bavi upravo temom motivacije i kako ju postići. Vjerujemo da će vam biti koristan.

Kao i uvijek, pripremili smo vam zanimljive tekstove o najnovijim videoigrama, modnim trendovima, knjigama, glazbi i filmu te intervju s uspješnim mladima. Ako poznajete nekoga tko bi trebao biti istaknut zbog svojih postignuća, slobodno nam pišite i predložite ga za neki od sljedećih brojeva.

Sajam knjiga u Beogradu uskoro završava, dok će sajam knjiga *Interliber* u Zagrebu trajati od 12. do 17. studenoga. Nadamo se da ćete posjetiti barem jedan od sajmova i da ćete pronaći neko novo štivo koje će vas inspirirati.

Do sljedećeg izdanja ostanite radoznali, kreativni i puni entuzijazma za sve što vas čeka.

Dogodilo se...

Dramska radionica

Književno-teatarski kružok HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice organizirao je od 13. do 15. rujna dramsku radionicu pod nazivom »Svjesnost: impuls, tijelo, prostor, igra«. Radionicu je vodio **Stjepan Bešlić** iz Đakova, koji je završio prijediplomski studij glume i lutkarstva na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku.

Stari i novi članovi trupe imali su tijekom tri dana mogućnost dodatno se educirati i poraditi na glumačkoj kvaliteti, osobnom izričaju... Kako kažu iz KTK-a, vesele se novim članovima, a prijave u njihovu truppu moći ćete ispratiti na stranicama HKC-a *Bunjevačko kolo*.

Rođendan Subotičkog oratorija

Subotički oratorij proslavio je 8. rođendan 15. rujna zanimljivim programom koji je započeo dinamičnom igrom *fornite* u stvarnom životu, unatoč kiši koja nije omela veselo druženje. Također, zajednica se oprostila od dugogodišnjeg animatora **Filipa**, koji odlazi u Đakovo. Proslava je završila zajedničkom molitvom krunice.

Duhovna obnova za djevojke

Duhovna obnova za djevojke održana je od 13. do 15. rujna u samostanu sv. Dominika u Subotici, u organizaciji sestara dominikanki iz Kongregacije sv. anđela čuvara.

Program je bio namijenjen djevojkama u dobi od 16 do 28 godina, a tema susreta inspirirana je biblijskim stihom iz Psalma 119,97: »Kako će djevojka čistim sačuvati put svoj? Čuvajući riječi tvoje«. Tijekom tri dana sudionice su imale priliku produbiti

svoj duhovni život, uz molitvu, razmatranja i međusobne razgovore pod vodstvom sestara.

Tavankutski festival voća

XIV. Tavankutski festival voća i autohtonih rukotvorina održan je 28. rujna na etno salašu *Balažević* kada se okupilo preko 40 izlagača, a nije izostalo ni druženje uz ručak (pileći paprikaš, grah, tarana, gu-

laš, prasetina...) i tamburaše. Ova etno-gastronomska manifestacija ima za cilj predstavljanje privrednih potencijala i proizvoda, autentičnih rukotvorina, kao i proizvoda starih zanata. Mladi iz domaćeg *Gupca* sudjelovali su u programu manifestacije.

Festival bunjevački pisama

Festival bunjevački pisama, 24. po redu, održan je 29. rujna u Subotici, u organizaciji istoimene glazbene udruge. Pobjednička pjesma je *Leti vilo bunjevačka* autora **Tomislava Vukova** koju je izveo ansambl *Hajo*. Drugo mjesto pripalo je autoru skladbe pod nazivom *Fale mi ljudi* **Josipu Franciškoviću**, dok je treća nagrada pripala **Luki Samardžiću**, **Petru Majbaumu** i **Davidu Ralašiću** autorima glazbe za

pjesmu *Sićanje*, koju je izveo **Luka Samardžić** uz Kaptolački tamburaški orkestar.

Za najbolju pjesmu po mišljenju publike izabrana je *Da mi na vrata pokucaš* koju su izveli **Marija Kováč** i ansambl *Biseri*, autora **Josipa Franciskovića**.

Na ovogodišnjem *Festivalu bunjevački pisama* izvedeno je 17 novih skladbi namjenski pisanih za ovaj festival. Osim subotičkih sastava i poznatih solista koji su nastupali ranijih godina, gostovali su i tamburaški sastavi i solisti iz Hrvatske. Soliste je pratio Festivalski tamburaški orkestar pod ravnanjem prof. **Mire Temunović**.

Festival tradicijskog pjevanja

Međunarodni festival tradicijskog pjevanja, sedmi po redu, održan je 5. listopada u velikoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo*, koji je i organizator ovog festivala.

Nastupilo je 12 pjevačkih skupina iz Srbije, Hrvatske i Mađarske, a prva nagrada stručnog žirija pripala je Ženskoj pjevačkoj skupini *Šokice* iz udruge *Šokačka grana* iz Osijeka. Drugu nagradu dobila je ŽPS Kulturnog centra *Igrišće* iz Županje, a treću pjevačka grupa Kulturnog centra *Car Dušan Silni* iz Feketića.

Specijalno priznanje žirija za najbolju karakterizaciju pjesama dobila je Ženska pjevačka skupina KUD-a *Mostanje* iz Karlovca, potom za najbolju počimalju **Morana Lakotić** iz ŽPS-a *Šokice* iz Osijeka, a za najperspektivniju mladu grupu ŽPS KUD-a *Svetozar Marković* iz Novog Sada.

Dani Balinta Vujkova

U okviru Dana hrvatske knjige i riječi – Dana Balinta Vujkova održan je program za srednjoškolce, 10. listopada u Gimnaziji *Svetozar Marković* u Subotici. Tema programa bila je nematerijalna kulturna baština a naziv programa »Budi IN – ponosi se svojim!«.

U kvizu, koji je priredio Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, sudjelovali su učenici koji pohađaju

nastavu na hrvatskom jeziku u Gimnaziji *Svetozar Marković*, Politehničkoj školi, Medicinskoj srednjoj školi i Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji *Paulinum*. U igrama najviše su se istaknuli učenici Gimnazije i Medicinske škole, ali ipak, na kraju nitko nije otišao doma praznih ruku.

Moderna tradicija

Učenici I. Gimnazije iz Zagreba boravili su u Subotici od 10. do 12. ožujka, u sklopu projekta *Moderna tradicija* a domaćini su im bili učenici Gimnazije *Svetozar Marković*. Ciljevi ovog projekta uključivali su upoznavanje s kulturnom baštinom Hrvata iz različitih krajeva, stvaranje novih predmeta inspiriranih tradicijom, razvoj međunarodnih veza i prijateljstva.

va, te unapređenje kreativnosti, praktičnih i digitalnih vještina. Učenici trećeg razreda, zajedno s ravnateljicom **Dunjom Marušić Brezetić** i profesoricom **Gordanom Sekulić-Štivec**, posjetili su Hrvatski dom — Maticu, gdje su se upoznali s radom hrvatske zajednice u Srbiji. Uoči manifestacije Dani hrvatske knjige i riječi sudjelovali su u dvodnevnom događanjima. Također, imali su priliku posjetiti HKPD *Matija Gubec* u Tavankutu, gdje su se odlično snašli u pravljenju magneta od slame. Projekt je financirao Središnji državni ured za Hrvate izvan Hrvatske.

Kako preživjeti i uživati u prvoj godini fakulteta?

Početak akademske godine uvijek sa sobom nosi mješavinu uzbuđenja, nesigurnosti i novih prilika, posebno za bruoše koji se prvi put suočavaju s izazovima studentskog života. Iako svijet fakulteta može djelovati kao ogroman i nepoznat, ono što ga čini lakšim za navigaciju jesu savjeti starijih kolega. U ovom tekstu višegodišnji studenti dijele bruošima svoja iskustva i korisne smjernice za uspješne prve mjesec na fakultetu, za građenje čvrstih temelja za akademski uspjeh i, što je najvažnije, za uživanje u ovom jedinstvenom razdoblju života.

Ivana Vukov, Medicinski fakultet, smjer specijalna edukacija i rehabilitacija modul višestruka ometenost, Novi Sad, 4. godina:

»Savjet koji bih dala bruošima je da se ne boje novog poglavlja u životu. Odlazak u drugi grad i odabir životnog zvanja im je odlična prilika da uče o samostalnosti, da stječu nova prijateljstva i da sami donose

rabu planera. Također, važno je imati slobodno vrijeme i koristiti prilike za druženja s prijateljima. Važno je uspostaviti ravnotežu u skladu sa zahtjevima koje fakultet postavlja. Nije dobro previše se opterećivati fakultetskim obvezama, ali ni zanemariti studij. Ako postoje teškoće u donošenju odluke, trebalo bi posavjetovati se i razgovarati s bližnjima. Kada sam bila bruoš, voljela sam znati da se mogu prepustiti vremenu, da mogu puno toga sama osmisлити. Često sam imala potrebu tražiti rješenja od drugih. Voljela bih da sam znala da je ovo najbolji period života za osobnu izgradnju i učenje. Period pun različitih ljudi i situacija, kada puno griješimo i učimo. Promjene su dobre i zdrave za osobu, te je bitno ne plašiti se praviti nove korake«.

Leona Matković, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Odjel za biologiju, 3. godina:

»Svaki početak je težak. I ako ne krene odmah sve po planu i koliko god mislili da i neće biti bolje... bit će! Mislim da sam se dobro snašla na početku svojih studija. Naravno, tu su mi pomogli i stariji studenti iz Subotice, ali svakako mi je trebalo malo vremena da se naviknem na novi grad, nove ljude, kolege, profesore... Nisam imala neke posebne poteškoće, osim

odluke. U početku to sve sa sobom nosi poteškoće jer je to nešto novo, ali na kraju nas sve te životne situacije nauče životu koji nas čeka nakon studija. Moji prvi mjeseci studiranja bili su lakši jer sam uz sebe imala prijateljicu s kojom i danas živim i koja je također na studijama sa mnom. Ukoliko su postojale nedoumice ili poteškoće, zajedno smo ih riješile. Međutim, meni je teško padala odvojenost od obitelji, pa sam se radovala vikendima i odlascima kući. Najbolji način za organizaciju vremena tijekom tjedna je pregledati sva područja koja smo obradili nakon svakog predavanja, ili barem na kraju tjedna, a preporučam i upo-

što sam u početku bila malo nostalgična, ali to se ubrzo promijenilo kada sam stekla prijatelje na fakultetu i malo bolje upoznala Osijek. Vremenom sve dođe na svoje, samo treba biti strpljiv. Moj savjet je da se počne učiti na vrijeme, da se ne čeka posljednji trenutak jer se onda cijelo gradivo nakupi i bude puno teže. Na taj dio sam se teže navikla jer nije više kao u srednjoj školi, gdje smo često imali kontrolne i odgovaranja

i morali biti stalno spremni. Sada imamo ispit samo na kraju semestra, i to je sve. Zbog tog uvijek mislimo da imamo vremena i tako često ostavimo učenje za posljednji trenutak pa krenemo paničariti. Zato treba na početku stisnuti zube i odmah početi učiti i tako će nam to i prijeći u naviku pa više ni neće biti toliko teško. Važno je imati društveni život, a ne samo sjediti u sobi i učiti i ništa drugo ne raditi. Ako se na vrijeme počnu obavljati obveze oko fakulteta, uvijek ostane vremena za druženja, izlaske, sport, kazalište, možda čak i neka putovanja itd. Važno je učiti, ali treba se i kvalitetno odmoriti. Također je važno, pored društvenog života i fakulteta, imati i vrijeme za sebe. Možemo pročitati neku knjigu, pogledati film, seriju, započeti neki novi hobi itd., kako bismo 'napunili baterije'. Iako ti upišeš ono što voliš, na svakom fakultetu će se naći neki predmet koji ti se ne sviđa i zbog kojeg ćeš možda čak i htjeti odustati u nekom trenutku. Nemoguće je da ti se sviđaju svi predmeti na svakoj godini i to je sasvim normalno. No, i taj ispit će se položiti kad-tad i onda će sve biti lakše. Često sam učila zajedno s kolegama pa nam je svima bilo lakše ostati u kontinuitetu i podnijeti stres pred ispite. Također su nam pomogli i stariji studenti koji su nas hrabрили, govorili svoja iskustva i davali savjete».

Daniel Kujundžić, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, odjel za biologiju, 5. godina:

»Svakom brucosu dao bih savjet da bude ustrajan pri svom cilju. Da se ne obeshrabre na početku, jer često je početak dosta težak, ali kako vrijeme prolazi bit će im sve lakše. Meni je početak dosta teško pao jer sam bio jako vezan za Suboticu i prijatelje odatle. Osim toga, kad sam počeo studirati još su vrijedile mjere za koronu, pa nisam mogao često ići kući, ali sam našao par prijatelja na faksu s kojima mi je vrijeme za polazak kući brže prolazilo. Što se tiče učenja, ne treba ostavljati sve za posljednji tren. Savjetujem svakodnevno učenje, to stvara mnogo manje stresa nego priprema za ispit dva tjedna prije rokova kada imate još puno drugih stvari. Vremena u danu je uvijek dovoljno, samo je pitanje kako ćemo ga organizi-

rati. Umjesto gledanja serija i filmova, mnogo je bolje to vrijeme iskoristiti za nešto korisno. Važno je imati i slobodno vrijeme za sebe i naći neki način za opuštanje. Savjetujem da svoje obveze uvijek završite prije druženja, jer ih nakon druženja sigurno nećete nastaviti. I ostavite sat, ili bolje dva, nakon učenja prije nego što legnete spavati, mnogo ćete mirnije spavati. Volio bih da sam kao brucos bio organiziraniji, ali dođe to sve s godinama. Malo je teško naviknuti se živjeti sâm kada dođeš iz veće obitelji, ali zato su tu prijatelji da budu podrška u svemu tome».

Nadja Tot, Medicinski fakultet, smjer specijalna edukacija i rehabilitacija modul višestruka omećenost, Novi Sad, 4. godina:

»Po meni, najvažniji savjet jeste da gledaju isključivo na sebe i da pronađu svoj neki tempo, a ne da uspoređuju svoje rezultate i broj položenih ispita s drugim studentima. Najveće poteškoće za mene su bile da se naviknem na život odvojen od kuće općenito, i na sve novo što me je okružilo. Po pitanju fakulteta konkretno trebalo mi je vremena da se naviknem na funkcioniranje profesora, komunikacije, ispite i zapravo svega vezanog za fakultet, jer je prilično drugačije nego osnovna i srednja škola. Po pitanju organizacije

ne bih baš znala koji savjet udijeliti, jer se ne mogu previše pohvaliti ni svojom organizacijom. Mislim da je vrlo lako uklopiti i društvo i fakultet, treba pronaći neki dan ili dio dana kada najviše odgovara da se malo ispuše i 'iskulira' i to neko vrijeme izdvojiti za bliske ljude, a ostatak vremena posvetiti obvezama. Važno je imati vrijeme za sebe i za stvari koje nas ispunjavaju kako bismo imali snage, u nekom psihičkom smislu, da izguramo sve ostale obveze i planove koji nas manje ispunjuju. Voljela bih da sam znala da ne moram dati što više ispita u jednom roku i ujedno 'sagorjeti', već da rasporedim onako kako osjetim da treba. Vjerovali ili ne, meni je posao pored fakulteta najviše pomogao da održim korak sa svime. Kada imam obveze pored fakulteta, lakše se natjeram da odradim i taj dio jer znam da imam manje vremena i ne mogu da odugovlačim».

Lucija Horvacki

Molitva i akcija

Nakon kratke ljetne stanke održan je »Vjeronauk za mlade« i ujedno upoznavanje s organizacijama kršćanskog karaktera 28. rujna u prostorijama Franjevačkog samostana u Novom Sadu. Ova inicijativa, koja za cilj ima okupljanje mladih iz svih biskupija Srbije, održava se, sada već u kontinuitetu godinu dana. Mladi katolici okupljaju se kako bi zajedno sa svojim vršnjacima slavili Boga i kroz različita tematska predavanja razgovarali o gorućim temama ne samo u Srbiji, već i šire. Teme o kojima će se govoriti biraju mladi, a ovoga puta tema je bila »Apostolat«. Kratko predavanje na tu temu održao je vlč. **Dušan Milekić**, povjerenik za mlade Srijemske biskupije.

Osim predavanja, mladi su imali priliku upoznati se i naučiti nešto više o organizacijama kršćanskog karaktera koje djeluju u Srbiji, kao što su *Inicijativa 40 dana za život*; *Put srca* i *Prijatelji nade*.

Apostolat: Poziv za svakog vjernika

»Kad bi nas kršćane danas netko pitao 'što mislite o apostolima i kako to tumačite?', obično bismo rekli da je to upravo onih 12 apostola, i to je to. Naprotiv, biti apostol, odnosno biti poslan, za svakoga od nas je po krštenju i svetoj potvrdi, snažna stvarnost koja se tiče svakog vjernika«, misao je kojom je vlč. Dušan započeo svoje predavanje.

Tema se pokazala važnom jer kako je jedan od sudionika istaknuo: »Ako se mladi i vjernici ne aktivira-

ju u životu crkve kroz apostolate – Crkvi će biti vrlo teško u budućnosti«.

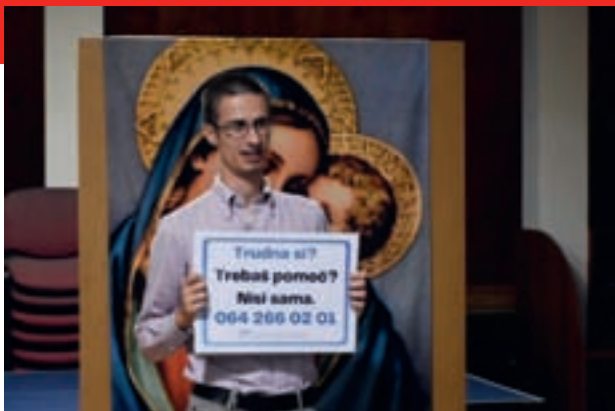
»Apostolat nije usko vezan uz one koji imaju sveti red, on je srž i poslanje cijele crkve, ali ipak u radu s mladima primjećuje se da se oni ne znaju predati tom poslanju u crkvi i onda dolazimo do pitanja: koje je mjesto mladih u Crkvi?«, rekao je vlč. Dušan; a odgovor na to pitanje su upravo kršćanske organizacije koje djeluju na području Srbije i u kojima su pretežno mladi.

Inicijativa 40 dana za život

»Svi smo pozvani na posvećenje i svetost i zato kada vidimo ljude koji su u tami i koji su u teškoćama – mi smo tu za njih. Hvala Bogu, Gospodin je donio ovaj lijepi apostolat zvan *40 dana za život*«, istakao je predstavnik ove inicijative **Adrián-István Uracs**. *40 dana za život* je molitva za svaki začeti život, protiv pobačaja. U pitanju je molitva vjernika, kršćana svih denominacija koji zagovaraju da je svaki začeti život – ljudski život u cijelosti, da život počinje začecem i da je pobačaj ubojstvo.

Ova inicijativa započela je 2007. godine u Sjedinjenim Američkim Državama i do sada je spasila 24.915 života tako što su ljudi stajali ispred mjesta za pobačaj diljem svijeta s jednostavnim sloganima i natpisima, pružajući podršku ženama koje žele razgovarati. Rezultati su zapanjujući, jer jedan ljudski život iznimno vrijedi. *Inicijativa* također uvodi post-

abortivne tečajeve za duhovni oporavak žena koje su prošle kroz abortus, pomažući im u zacjeljivanju duhovnih rana. Adrián-István Uracs je za *Kužiš?!* naveo kako je ženski pristup ovom postulat drugaćiji od muškog.

»Mislim da se žene bave ovim apostolatom iz ljubavi prema ženama i čistoći, ljubavi prema braku, zbog ženskog poslanja... Žena je tu da slavi Boga kroz njezino poslanje, bilo duhovno ili biološko, ta ljubav prema dostojanstvu žene i prema svakom djetetu najviše privlači žene u ovaj apostolat. S druge strane, ljudi koji su pozvani na ovaj apostolat vole izazove, budući da je ovaj apostolat – apostolat izazova, jer je fizički zahtjevan i podrazumijeva stajanje satima na jednom mjestu. Osim toga, teško je vidjeti smrt licem u lice. Također je veoma teško biti predmet podsmjeha na ulici i primati komentare. Ali ipak znamo da je to muško zanimanje jer muškarac je taj koji štiti ženu i djecu i stvoren je da štiti, brani i daje svoje tijelo za najslabije«, kazao je Uracs.

Inicijativa je na našim prostorima prisutna od 2019. godine, a ovo je deveta akcija u kojoj vjernici stoje ispred bolnice u Betaniji, Ginekološkog centra u Novom Sadu, a ovoj inicijativi pridružila se i Subotica. Uz molitvu krunice ide i razgovor, molitva časoslova. Podrška crkve je neizostavna i predstavlja vid potpore ovoj inicijativi, a potporu i odobravanje dali su i beogradski nadbiskup, kao i subotički biskup. Postoji nada i želja da se ova inicijativa proširi na Beograd, ali i na teritorij cijele Srbije. Završna misao koju je izrekao predstavnik ove inicijative Uracs ujedno je i poruka ohrabrenja za nastaviti dalje: »Poteškoće su izvjesne, ali plodovi djelovanja su veliki!«.

Put srca

Put srca je građanska udruga koja je svoje prve korake svojim idejama i djelovanjem počela činiti u malom selu pokraj Sente, Gornjem Bregu. Udruga je osnovana 2021. godine, na poticaj fokolara Marijina djelovanja s temeljnim poslanjem pomoći obiteljima i djeci s materijalnim poteškoćama, ali i drugim problemima s kojima se susreću.

»Ova inicijativa krenula je i prije formalnog osnivanja, jer je u samoj crkvi postojala potreba za dru-

ženjem i nekim zajedničkim djelovanjem, počevši od obitelji, djece i rada s njima ili manjih okupljanja gdje bismo razmatrali Božju riječ«, istakla je jedna od osnivačica ovog udruženja **Danica Varga**.

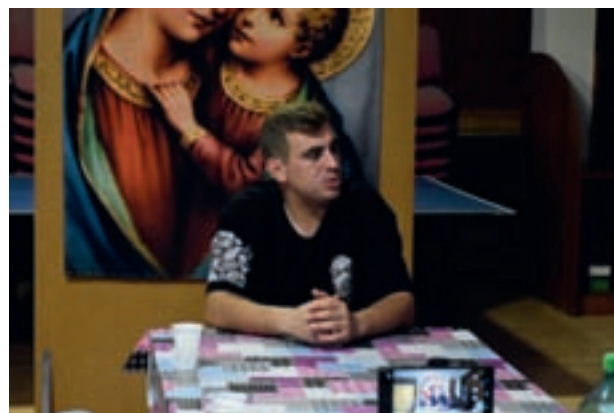
Danica je istaknula da su shvatili kako ne mogu sami i da Bog poziva druge na konkretno djelovanje ljubavi.

»Iako je lijepo imati molitvene zajednice i zajednice Božje riječi, Crkvi nedostaje dar služenja. U tom duhu kršćanskog služenja smatrali smo da se trebamo ujediniti, jer ako se fokusiramo samo na molitvu ili pripadnost jednoj duhovnosti, onda ostajemo u zatvorenom krugu i ne možemo dosegnuti sve, posebno one najpotrebnije i marginalizirane«, istakla je Danica, koja, pored toga što je jedna od osnivačica udruge, pripada i pokretu fokolara, te se nesebično zalaže i za druge humanitarne akcije u okviru karitativnog djelovanja same župne zajednice.

Udruga *Put srca*, čije ime nosi jasnu poruku, u više je projekata pomagala ljudima kroz radne akcije, poput uređenja i opremanja objekata. Te radne akcije formirane su upravo iz razloga da se u njih uključe mladi ljudi, koji bi svojim konkretnim radom pomogli drugima koji su u potrebi. U srpnju je održana radna akcija kada su udruga i župa osigurali hranu i smještaj, a mladi su tijekom prijedopodneva radili. Nakon toga imali su priliku družiti se, čime su svjedočili svoju vjeru.

Prijatelji nade

Posljednja i najmlađa udruga koja se predstavila je Udruga mladih Srijemske biskupije – *Prijatelji nade*, osnovana 2024. godine. Ova udruga ima za cilj okupljanje mladih, prvenstveno s područja Srijemske biskupije. Uz pomoć povjerenika za mlade Srijem-

ske biskupije **vlč. Dušana Milekića** mogu organizirati okupljanja i duhovne obnove, uz suglasnost i potporu biskupije.

Mladi su dobili prostore na korištenje, ideja ima, ali kako je istaknuo predstavnik udruge **Darko Menđan**: »Naše dijelovanje tek treba krenuti«.

Marija Antonela Kanelić

Uspjeh kroz trud i predanost fizioterapiji

Dvadesetpetogodišnja **Katarina Vojnić Tunić** iz Žednika završila je Medicinski fakultet u Novom Sadu, smjer medicinske rehabilitacije, i pravi je primjer vrijedne i uspješne studentice! Tijekom studija ostvarivala je odličan prosjek te je dobila stipendiju za mlade talente, tzv. *Dositeja*. U prethodnih pet godina iskusila je čari studentskog života te nam donosi i nekoliko korisnih savjeta za uspješno studiranje. Kada su u pitanju planovi za budućnost, naša sugovornica ima za cilj nastaviti se educirati i usavršavati u poslu fizioterapeuta.

KUŽIŠ?! Kada si se počela interesirati za medicinu, kako je sve počelo?

Za medicinu sam se počela interesirati na kraju osnovne škole kada sam se, po ugledu na stariju sestru, željela upisati u Srednju medicinsku školu na opći smjer. Međutim, stjecajem okolnosti, upisala sam se na smjer za fizioterapeuta što mi se na kraju svidjelo više od od općeg smjera.

KUŽIŠ?! Kako je izgledalo studiranje na Medicinskom fakultetu?

Studiranje na Medicinskom fakultetu bilo je vrlo izazovno, ali i zanimljivo. Olakšavajuća okolnost pri studiranju bila mi je to što sam završila srednju školu za fizioterapeuta te sam imala predznanje i bila sam upoznata s terminologijom, ali i pored toga, na fakultetu sam se susrela s novim izazovima. Većinom su mi najljepši trenuci bili oni koji su se odvijali van amfiteatra, kao što su druženja nakon predavanja, izlasci u grad i okupljanja u studentskom domu u kom sam živjela tijekom studiranja. Među lijepe trenutke mogla bih svrstati i stručnu praksu koju smo imali na Klinici za medicinsku rehabilitaciju. S druge strane, najteži trenuci, kao i većini studenata, bili su mi učenje i priprema za ispitne rokove, posebno za siječanjski kad još nijedan ispit tekuće godine nije položen.

KUŽIŠ?! Koji bi savjet dala budućim studentima?

Budućim studentima poručila bih da budu uporni i da istraju u želji da završe studije bez obzira na to koliko teško nekad bilo, a da je ključ pravog uspjeha ispuniti sebe stvarima koje ti gode, kao što je druženje s prijateljima, treninzi, odlazak u kino i slično.

KUŽIŠ?! Kada su se ispiti bližili, što ti je davalo motivaciju za učenje i koje aktivnosti su ti pomogle pri opuštanju i umanjivanju stresa?

Motivaciju za učenje davala mi je želja da studije završim u što kraćem roku i da zadržim sve ostvarene

pogodnosti kao što su boravak u studentskom domu i studentska stipendija. U opuštanju mi je pomagalo druženje s dragim ljudima, odlazak u prirodu i čitanje knjiga.

KUŽIŠ?! Koliko je zahtjevno biti fizioterapeut? Možeš li nam reći koje su dobre strane ovog posla, a koje su možda manje povoljne?

Biti fizioterapeut je zahtjevno jer ovaj posao iziskuje psihofizičko angažiranje u cilju motivacije i stimuliranja pacijenata na angažiranje kako bismo postigli željeni cilj. Dobre strane ovog zanimanja su te što uglavnom dolazimo do vidljivih rezultata i vraćanja pacijenata u normalne životne aktivnosti. Loša strana je što mi se ponekad čini da ovaj posao nije cijenjen onoliko koliko zasluhuje.

KUŽIŠ?! Kakvi su ti planovi za budućnost?

Trenutno nemam konkretan plan u vezi s budućnošću, ali svakako se želim još educirati i usavršavati u poslu fizioterapeuta.

KUŽIŠ?! I za kraj, koju poruku bi željela poslati mladima kako bi ih motivirala da njeguju i istražuju svoje talente?

Mladima bih željela poručiti da budu slobodni u istraživanju sebe i svojih želja i da upornošću mogu puno postići, kako u obrazovanju tako i u drugim sferama.

Katarina Ivanković Radaković

Ugledni šumarski genetičar i akademik

Utorak, 29. listopada, navršava se 100 godina od rođenja uglednog šumarskog genetičara, sveučilišnog profesora i akademika **Mirka Vidakovića**.

Rođen je 1924. u plemeni-toj bunjevačkoj obitelji u Lemešu. Osnovnu školu završio je u Sonti 1934. godine. Realnu gimnaziju pohađao je u Somboru, gdje je i maturirao.

Studij i karijera

Kako se navodi u Hrvatskoj tehničkoj enciklopediji, diplomirao je 1949. na šumarskome smjeru Poljoprivredno-šumarskoga fakulteta u Zagrebu, gdje je doktorirao 1953. disertacijom *Oblici crnog bora u Jugoslaviji na temelju anatomske građe iglica*. Specijalizirao se u Arboretumu Hørsholm u Danskoj (1955.-56.).

Na Fakultetu je bio zaposlen od 1949., od 1971. kao redoviti profesor; umirovljen je 1990. Predavao je kolegije šumarska genetika, dendrologija i genetika s oplemenjivanjem šumskog drveća. Bio je predstojnik Zavoda za šumarsku genetiku i dendrologiju (1960.-90.) te prodekan Fakulteta (1972.-74.). Vodio je Odjel za šumarsku genetiku Instituta za četinjače u Jastrebarskom (1960.-66., 1969.-73.). Kao ekspert FAO-a radio je u pakistanskom Peshawaru (1966.-69.), mađarskom Sopronu (1971.), u Vijetnamu (1981., 1982., 1983.).

Znanstveno se bavio šumarskom genetikom i oplemenjivanjem šumskoga drveća te je zaslužan za uvođenje tog područja u hrvatsku visokoškolsku nastavu (1958.). Istraživao je primjenu radioaktivnoga zračenja. Otkrio je postojanje spontanijih hibrida između munike i crnoga bora, crnog i alepskoga bora, alepskog i brucijskoga bora. Autor je udžbenika *Četinjače – morfologija i varijabilnost* (1982.) i *Goljsjemenjače* (s **J. Franjićem**, 2004.). Objavio je više od 200 stručnih i znanstvenih radova.

Priznanja i nagrade

Bio je predsjednik Hrvatskoga genetičkoga društva (1980.). Izvanredni je član JAZU-a (HAZU) od

1969., a redoviti član od 1981., te od 1970. predstojnik Akademijina Arboretuma Trsteno i urednik *Anala za šumarstvo* (*Annales Forestales*). Počasni je član Hrvatske šumarske akademije (od 1997.) i nositelj počasnoga doktorata Šumarskoga fakulteta Sveučilišta u Sopronu (1979.). Dobitnik je nagrade *Ruđer Bošković* 1977. i Nagrade za životno djelo 1981.

Umro je u Zagrebu 15. kolovoza 2002. godine.

Zavod za kulturu vojskovođa Hrvata inicirao je postavljanje spomen ploče Mirku Vidakoviću i znanstveniku i akademiku **Gaji Alagi** (1924. – 1988.) u Lemešu, rodnom

mjestu dvojice velikana. Spomen ploča bit će postavljena ovih dana na zgradi tamošnje osnovne škole.

K. U.

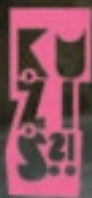
HGU »Festival bunjeva ki pisama« Subotica

Udruženje mladih *Prijatelji nade* iz Srijemske biskupije

Zajedništvo, uvažavanje i vjera

14

Udruženje mladih *Prijatelji nade* iz Srijemske biskupije predstavlja primjer kako volja i entuzijizam mogu otvoriti vrata za promoviranje mira i međukulturnog zajedništva. Osnivači ovog udruženja okupljaju mlade ljude iz različitih sredina, pretežno iz Srijemske biskupije, s ciljem da potaknu interakciju, suradnju i toleranciju među različitim nacionalnostima i kulturama. U ovom intervjuu saznajemo više o njihovom početku, motivima i budućim planovima a kroz razgovor s osnivačima (**Darko Peka, Darko Mendan, Marija Hornjak, Ivan Hornjak i Stefan Šerfezi**).

KUŽIŠ?!: Kada je osnovano udruženje *Prijatelji nade* i što vas je nadahnulo da započnete ovaj projekt?

Udruženje mladih *Prijatelji nade* svoju je službenu osnivačku skupštinu održalo 17. 6. 2024. godine u župnom dvorištu župe sv. Roka u Petrovaradinu, iako je ideja postojala mnogo prije toga. Skoro godinu dana prije formalnog osnivanja, djelovali smo kao neformalna grupa, što nam je zapravo bio svojevrsni probni period. U tom periodu ispitivali smo vla-

stite mogućnosti i kapacitete, možemo li kao grupa funkcionirati kao službeno udruženje koje ne samo da bi predstavljalo naše stavove, već i činilo konkretne korake ka njihovom ostvarenju. Prva inspiracija za naš rad potekla je iz jedne molitvene grupe kojoj smo pripadali. Nakon što smo shvatili da želimo nešto više, odlučili smo da osnujemo udruženje koje, pored molitvenog segmenta, uključuje i sportske i druge svjetovne aktivnosti.

KUŽIŠ?!: Koji je glavni cilj vašeg Udruženja i kakve vrijednosti zastupate kroz svoje aktivnosti?

Glavni cilj našeg udruženja je da okupljamo mlade, posebno iz područja Srijema. Međutim, naša misija prelazi samo lokalni nivo jer već imamo uspostavljenu odličnu suradnju s mladima iz Novog Sada, Beograda i Pančeva. Kroz naše aktivnosti trudimo se promovirati vrijednosti kao što su zajedništvo, međusobno uvažavanje, multikulturalnost i vjera. Cilj nam je pružiti mladima prostor gdje mogu slobodno izraziti svoje ideje i vrijednosti, kao i pomoći im u duhovnom i osobnom razvoju kroz različite projekte i aktivnosti. Također, jedan od aktualnih ciljeva i aktivnosti našeg udruženja je i obnova prostorija u

župi sv. Roka u Petrovaradinu. Prostor smo dobili od Srijemske biskupije, a sada ga nastojimo obnoviti i preurediti. U tom prostoru planiramo realizirati različite radionice, predavanja i druženja za članove našeg udruženja, kao i za ostale mlade koji nam se žele priključiti.

KUŽIŠ?! Što je bio povod za osnivanje udruženja? Je li neka konkretna situacija ili problem utjecao na vašu odluku?

Ideja o osnivanju Udruženja rodila se na jednom susretu mladih, održanom 2023. godine u Srijemskim Karlovcima, u Kapeli mira. Tamo smo, u okviru male grupe, shvatili da svi dijelimo slične stavove i postavljamo slična pitanja u vezi s vjerom i životom u modernom društvu. Često nam je izazovno živjeti po vjeri u suvremenom okruženju, koje nas ponekad odvlači od naših vrijednosti. Naša želja da se češće okupljamo i dijelimo zajedničke vrijednosti navela nas je da predložimo ovu ideju tadašnjem povjereniku za mlade **Dušanu Milekiću**, a kasnije velečasnom **Mateju Periću**, i sestri **Ceciliji Tomkić**. Oni su nas podržali i usmjerili ka konkretnim koracima koje smo potom poduzeli.

KUŽIŠ?! Možete li nam reći nešto o dosadašnjim aktivnostima koje ste organizirali i kakav su one imale utjecaj na zajednicu?

Jedan od naših najznačajnijih projekata do sada bio je organiziranje odlaska na Antunovski hod mladih, uz podršku Hrvatskog nacionalnog vijeća. Tom prilikom jedan autobus mladih, većinom iz Srijemske biskupije, hodočastio je prvi puta na Antunovski hod u Zagreb. Osim toga, naši članovi pokazali su se kao važni organizatori *Susreta mladih Srijemske biskupije*, održanog ove godine u Maradiku, gdje je gost susreta poznati karizmatik fra **Stjepan Brčina**, hrvatski franjevac konventualac iz Zagreba. Na ovom susretu okupio se veliki broj mladih Srijemske biskupije, a imali smo goste koji su došli iz Subotice i Zagreba, što nam je bilo posebno drago. Također, naši članovi su bili aktivni volonteri na proslavi Gospe Tekijske i prilikom dolaska kardinala **Pietera Parolina** u Srijemsku biskupiju. Kroz ove aktivnosti smo ne samo učvrstili svoje vrijednosti, već i pridonijeli

razvoju naše zajednice, kako na nivou pojedinačnih župa, tako i cijele biskupije.

KUŽIŠ?! Koliko članova trenutno imate i kako funkcionira vaš tim? Na koji način koordinirate svoje aktivnosti?

Trenutno naše udruženje broji 15 članova, ali primijetili smo stalni porast interesiranja i novih pridruženja. Naš cilj je da članovi udruženja budu mladi iz Srijemske biskupije, ali vrata su otvorena i za sve druge koji se žele pridružiti i podržati naše aktivnosti. U narednom periodu planiramo formiranje i jačanje različitih sekcija, poput glazbene i dramske, i nadamo se da će mladi prepoznati važnost tih funkcija i aktivno se uključiti kako bismo osigurali uspješan rad udruženja. Koordinaciju naših aktivnosti vršimo kroz redovne sastanke, gdje planiramo predstojeće događaje.

KUŽIŠ?! Kako se mladi mogu priključiti vašem udruženju i kakvi su vam planovi za buduće projekte?

Mladi mogu postati članovi našeg udruženja putem online prijave na sajtu *Prijatelji nade*, ali isto tako mogu se učlaniti na nekom od naših čestih druženja, koja redovito najavljujemo na društvenim mrežama. Naši budući planovi uključuju dalju promociju multikulturalizma među mladima u Vojvodini, posebno među Hrvatima, Mađarima i Slovacima, kao i jačanje međusobne komunikacije i razumijevanja. Želimo da mladi kroz naše projekte pronađu prostor za osobni razvoj, razmjenu ideja i stvaranje dugotrajnih prijateljstava.

Udruženje *Prijatelji nade* je pravi primjer kako zajednički trud i posvećenost mogu stvoriti pozitivne promjene od strane mladih ljudi. Njihovi ciljevi teže da mladima pruže mogućnost aktivnog sudjelovanja u izgradnji mira i multikulturalnog društva. Kroz svoje buduće aktivnosti osnivači i članovi ovog udruženja žele nastaviti sa širenjem vrijednosti zajedništva i tolerancije te se nadamo da će njihov primjer inspirirati mnoge mlade ljude da im se pridruže.

Sara Žurovski

SVI PRERIJSKI INDIJANCI SU LOVILI BIZONE NA ISTI NAČIN.

UGHI PRIŠAO
MU JE PREBLIZU. AKO
BIZON NAGLO PROMJENI
SMJER, OBORIT ĆE
NJEGOVA KONJA.

SAM NAČIN LOVA BIO JE OPASAN JER SU LJUDI
ZAHALI NA KONJIMA MEĐU KRDOM U STAMPEOU
I SVAKOG TRENUTKA JE NEŠTO MOGLA KRENUTI
PO ZLU.

DANAS SMO
DOBRO PROŠLI.
MESA IMA DOSTA I
NETKO NIJE
STRADAŖ.

SVI PRERIJSKI INDIJANCI SU ŽIVJELI TISUĆAMA GODINA U SAVRŠENOM SKLADU S PRIRODNIH CIKLUSOM. BIZONI SU SE SVAKE GODINE S PROLJEĆA VRAĆALI NA ISTI NAČIN I ČINIO SE DA TAJ POREDAK NIŠTA NE MOŽE NARUŠITI.

TATANKA JE PO SVEMU BIO NEPRIKOSNOVENI VLADAR VELIKIH NIZIJA, POSLAN OD TVORCA ŽIVOTA DA BI CRVENI LJUDI IMALI SVE ŠTO IM JE POTREBNO ZA DOSTOJAN ŽIVOT.

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«***

Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 400 dinara.

Završena edicija »Izabrana djela Balinta Vujkova«

»Didin rukopis«

i u domicilnoj i u matičnoj državi da je jednom postojao čovjek koji je ogromni dio svoga života posvetio prikupljanju blaga iz danas posve zatvorene škrinje usmene narodne književnosti.

Romić je zaključio: »Pa ipak, kao nitko prije i poslije njega – dakle: nitko kao on – Dida je dao najveći doprinos očuvanju bunjevačke ikavice, a dijelom i drugih hrvatskih govora i dijalekata, ne u smislu njezina oživljavanja nego odijevanja u ruho kakvo zaslužuju samo najljepši i najbolji i kakvo više nikada neće imati. Zbog toga se za *Didin rukopis*, kako nosi naslov osma knjiga, slobodno može reći kako je ujedno i najbolje sjeme koje je urodilo najplemenitijim plodom.«

Pet cjelina

U posljednjoj, vrlo opsežnoj knjizi, na 670 stranica nalazi se Vujkovljevi *rukopis*, podijeljen u pet cjelina. U prvoj, naslovljenoj *Bajke* nalaze se bajke *Cvije i kamen* i *Bajka o mravljem caru* temeljene na narodnoj baštini. Slijede *Pripovijetke* iz knjige *Prašina po duga-ma* te novela *Dva borca*. U trećoj cjelini *Drama* nalazi se kratka drama *Bać Boda ide na izbore*, a potom je u *Poeziji* predstavljeno njegovo pjesništvo iz knjige *Pupoljci: lirske pjesme* (koautori su **Blaško H. Vojnić, Franjo Bašić, Baraba Bećarović** [Balint Vujkov]). O *sakupljačkom radu, dodaci knjigama* poglavlje je u kojem su sabrani tekstovi iz Omladinskog časopisa za književnost i kulturu *Bunjevačko kolo* te pogovori i predgovori iz objavljenih knjiga.

Recenzentica Sanja Vulić u tekstu naslovljenom *Stari i novi Balint Vujkov* napominje kako je ova »njegova autorska knjiga također zanimljiva i s jezikoslovnoga gledišta, i to na različite načine. /.../ Općenito se može reći da je Vujkov svoja autorska djela često nastojao pisati hrvatskim standardnim jezikom, a u tim nastojanjima stvarao je i nove riječi, frazeme i izraze. Ponekad je u tom bio više, a ponekad manje uspješan, ali nedvojbeno je da je tim svojim nastojanjima pridonio osnaživanju subotičkoga hrvatskoga književnoga kruga.«

Knjiga se može nabaviti u prostorijama ZKVH-a (Laze Mamužića 22, Subotica) te naručiti preko njihovog sajta www.zkvh.org.rs, putem elektroničke pošte ili telefonom. Cijena je 1.500 dinara.

(ZKVH)

19

Usunakladništvu Hrvatske čitaonice Subotica i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata nedavno je objavljena zadnja, osma knjiga u ediciji *Izabrana djela Balinta Vujkova – Didin rukopis*. Tiskana je povodom 23. Dana hrvatske knjige i riječi – dana Balinta Vujkova u Subotici gdje i predstavljen na publici. Veliki izdavački pothvat time je završen, a realizirao ga je tim sačinjen od izbornika **Zlatka Romića**, urednice **Katarine Čeliković**, tehničkog urednika **Ervina Čelikovića**, dizajnera **Darka Vukovića** i recenzentice dr. sc. **Sanje Vulić**.

Ciljevi edicije

Edicijom je ostvareno više ciljeva zadanih na početku projekta prije osam godina.

»Prvi od njih bio je ponovno oživjeti djelo **Balinta Vujkova**, čija je vrijednost prepoznata pred više od pola stoljeća u vidu 'Vukove nagrade', na koje je nedugo potom iz ideoloških razloga bačen debeli sloj prašine ne bi li ga prekrila do zaborava. Drugi, možda i najvrjedniji, bio je upoznati djecu s Didom tako što će im bajke i pripovijetke koje je prikupio približiti dio vremena iz kojega njihovi preci potiču, s nadom da će taj materijal jednom negdje nekome biti dovoljno inspirativan za rad u području znanosti ili umjetnosti.« Ovako je svoju uvodnu riječ započeo Zlatko Romić, ali pritom ukazao i na »najambiciozniji, i za sada neostvareni cilj /.../ upoznati širu javnost

Igra *Elden Ring* već je postala sinonim za vrhunsku avanturu u svijetu videoigara. Lansirana u veljači 2022. godine, ovu igru razvila je japanska tvrtka *FromSoftware*, poznata po serijalu *Dark Souls*, uz suradnju s poznatim autorom fantastičnih romana **Georgeom R. R. Martinom**. Njegova mašta, u kombinaciji s kreativnošću **Hidetake Miyazakija**, glavnog direktora igre, stvorila je svijet pun misterija, izazova i epske priče. Razvoj *Elden Ringa* trajao je nekoliko godina, uz ogroman proračun od preko 200 milijuna dolara. Ova investicija se višestruko isplatila – već u prva tri mjeseca igra je zaradila preko milijardu dolara. S više od 20 milijuna prodanih primjeraka diljem svijeta *Elden Ring* postao je jedna od najprodavanijih igara ikada, što ga stavlja u rang s legendarnim igrama poput *The Witcher 3* i *Red Dead Redemption 2*.

Radnja igre odvija se u fantastičnom svijetu *Lands Between*, gdje igrači preuzimaju ulogu Tarnisheda, heroja koji pokušava rekonstruirati *Elden Ring* i postati *Elden Lord*. Svijet igre je ogroman, pun dvoraca, podzemnih tamnica, neprijatelja i misterija koje treba otkriti. Kombinacija epske priče, slobode istraživanja i izazovnih borbi ono je što *Elden Ring* čini izuzetnim iskustvom.

Sloboda, izazovi i istraživanje

Jedan od najistaknutijih elemenata *Elden Ringa* je način na koji kombinira izazovne borbe, karakteristične za *FromSoftware* igre, s ogromnim, otvorenim svijetom koji igrači mogu slobodno istraživati. Za razliku od prethodnih igara poput *Dark Soulsa* ili *Bloodbornea*, gdje su mape bile linearnije i zatvorenije, *Elden Ring* pruža igračima otvoreni svijet s gotovo neograničenim mogućnostima istraživanja i otkrivanja. *Lands Between*, svijet u kojem se odvija radnja igre, ogromno je područje podijeljeno na različite regije, od gustih šuma, preko zastrašujućih močvara, pa sve

do masivnih dvoraca i podzemnih tamnica. Igrači imaju slobodu kretanja po ovom svijetu kako žele, a pritom mogu koristiti *Spectral Steed*, brzog konja koji omogućuje brže putovanje i borbu u pokretu. Ova sloboda istraživanja ključno je iskustvo – igrači sami biraju koje dijelove svijeta žele otkriti i kojim redoslijedom žele suočiti se s neprijateljima.

Borbe u *Elden Ringu* su srž igre i predstavljaju evoluciju sustava borbe iz prethodnih *Soulsborne* igara. Igrači biraju između različitih stilova borbe – bilo da preferiraju blisku borbu s teškim oklopom i moćnim oružjem, brze napade s lakšom opremom, ili korištenje magičnih vještina i čarolija. Različite klase likova omogućuju igračima eksperimentiranje s oružjem, magijom i taktikama, prilagođavajući stil igranja svojim preferencijama.

Zajednica i utjecaj

Od trenutka izlaska *Elden Ring* okupio je ogromnu zajednicu fanova. Online forumi, Twitch streamovi i YouTube kanali puni su savjeta, strategija i priča o iskustvima igrača. *Elden Ring* nije samo igra – to je globalni fenomen koji je inspirirao umjetnike, kreatore sadržaja i gamere diljem svijeta. Zajednica je poznata po kooperativnoj igri, ali i po izazovnim PvP (igrač protiv igrača) bitkama koje testiraju vještine igrača.

Iako službenih najava o nastavku *Elden Ringa* još uvijek nema, spekulacije su brojne. S obzirom na ogroman uspjeh igre, gotovo je sigurno da *FromSoftware* razmatra mogućnost razvoja nastavka ili proširenja koje će dodatno proširiti svijet *Lands Between*. Mnogi fanovi nestrpljivo čekaju bilo kakve vijesti koje bi otkrile što nas očekuje u budućnosti ovog fantastičnog univerzuma.

Ivan Ušumović
FOTO: xbox.com

Motivacija i kako ju postići

Bilo da je u pitanju prezentacija za faks, izvješće za posao ili obično pranje suđa, otpor možemo osjetiti prema bilo kojem zadatku. Poznato »ne da mi se« često ide uz ideju čekanja motivacije. Vjerujemo da će motivacija učiniti da neugodni zadatak postane ugodan kako bismo ga s lakoćom odradili. No, motivacija nije čarobni štapić niti je nešto što dolazi na početku.

I dok generalni izostanak motivacije i samousmjerenja u životu može biti povezan s depresivnim stanjima ili nekim poremećajima ličnosti (o tomu sam pisala u prošlom tekstu), motivacija u svakodnevnom životu je nešto što se uči i povezana je s kapacitetom za izdržavanje nelagode.

Pet koraka kako proći kroz »Ne da mi se«

1. Prepoznavanje, normaliziranje, bez očekivanja da će biti lako

»Ne da mi se« je posve normalan osjećaj i može se javiti u svim uzrastima. Kada prepoznamo da nam se nešto ne da, ne trebamo od sebe očekivati da se osjećamo drukčije. Dovoljno je zapaziti kako se osjećamo, prihvatiti emocije i podsjetiti sebe da, kao ljudsko biće, imamo kapacitet za odraditi i stvari koje nam se ne daju ako su dugoročno važne za nas.

2. Rad u blokovima od 30 minuta

Trideset minuta uglavnom možemo izdržati čak i na najmržem zadatku. Osim toga, toliko ćemo uspjeti izdržati i bez mobitela ili neke svoje druge distrakcije. To je i vremenski blok koji se ne čini strašnim ni preplavljujućim. Nakon 30 minuta slijedi pauza. U pauzi je idealno pokrenuti tijelo, a ne preporuča se uzeti mobitel jer aplikacije uglavnom progutaju našu pažnju pa prođe puno više vremena od planiranog, nakon čega povratak na zadatak bude teži.

3. Pojačavanje

Da bi nam ojačali mišići, moramo polako povećavati intenzitet vježbi ili broj kilograma koji podižemo. Tako je i za rješavanje »ne da mi se« potrebno povećavati broj tridesetominutnih blokova. Ako smo prvih tjedan-dva imali po jedan blok od 30 minuta, uskoro trebamo uvesti još jedan, i još jedan (ovisno, naravno, o količini posla koju imamo).

4. Praćenje i provjera

Praćenje i provjera služe tomu da realno sagledamo držimo li se dogovora koji imamo sa sobom ili ne. Također, važni su i kako bismo mogli prilagoditi ono što treba. Na primjer, ako nam je u neke dane ras-

pored vrlo gust, nerealno je očekivati da ćemo moći odraditi jednaki broj blokova kao u dan kada nam je raspored rasterećen.

5. Prilagođavanje očekivanja

Kao što sam rekla u 1. koraku – ne trebamo očekivati da će nam neugodne stvari biti ugodne ili lake. Isto tako, ne trebamo očekivati da sve moramo shvatiti od prve, da moramo odmah razumjeti nešto ili da odjednom moramo završiti cijeli projekt, zadatak, obvezu i slično. U početku će nam trebati neko vrijeme da naučimo bolje procijeniti koliko nam je vremena potrebno za pojedini tip zadatka i u skladu s tim trebamo prilagoditi očekivanja. Nitko ne može od prve savršeno nacrtati, odlično napisati, ispravno riješiti. Odnosno, »od prve« možemo napraviti »savršeno« jedino ako smo to nešto već napravili puno, puno puta.

Motivacija na kraju

A kada nešto napravimo puno puta, i kada iz dana u dan sjednemo odraditi što treba unatoč tomu što nam se ne da – tada počnemo osjećati da imamo motivaciju. Dakle, da ponovim: motivacija nije trenutni polet koji osjetimo, nakon čega nam neugodan zadatak postane lagan. Motivacija je kada iz dana u dan, malo-po malo, unatoč tomu što nam se ne da, radimo na stvarima koje su nam neugodne a dugoročno su dobre za nas.

Motivacija dolazi na kraju.

Marina Balažev
specijalizantica transakcijske analize, psihoterapija

Izlazimo iz zone komfora

22

Svjedoci smo da smo se posljednjih godina opustili kada su u pitanju modni komadi. Uživali smo u širokim trenericama, kompletima i kardiganima u kojima smo se, prije svega, osjećali ugodno. Sve je to posljedica karantene koja nas je zadesila, pa nam se svidjela udobnost koju smo i prenijeli u modu i svakodnevno oblačenje. Sada se sve to mijenja u svijetu mode, a vraćaju nam se modni komadi koji nisu u tolikoj mjeri udobni. Tenisice zamjenjuju cipele i baletanke, a široke traperice ustupaju mjesto zvonastim i plitkim modelima hlača. Suknje će prevladavati ove jeseni i zime, a znamo da dok nosimo suknju, naš stav, držanje i ponašanje se, htjeli-ne htjeli, mijenjaju.

Uži modeli košulja

Uži modeli košulja, karneri i zvonasti rukavi ponovno se vraćaju, iako nisu najudobnija stvar koju možemo imati u ormaru. Trenerice, široki džemper i dukserice ipak ostaju kod kuće ili na treningu u narednom razdoblju. Što se samog treninga tiče, djevojke sada obraćaju veću pažnju i na to što nose dok treniraju te su sada najzastupljenije

uske helanke koje ističu obline i topići u istom dezentu. Ženstvena moda se polako ali sigurno vraća, što je i u redu nakon »opuštenog« razdoblja.

Plisirane suknje

Kada je riječ o odjevnim komadima koje vam preporučam za ovu sezonu, to su svakako plisirane suknje ispod koljena i duboke čizme na štikle. Kada kažem »duboke«, mislim na čizme koje idu preko koljena. Rolke su i dalje aktualne, a što se tiče sakoa, ove sezone biramo duže, ali uže modele; dok oversize sakoi polako napuštaju trend. Bomber jakne također su u trendu. Što se tiče dezena, imamo široki spektar boja, dezena i oblika, ali u »girly« fazonu.

Višnjice, cvjetići, srca, zvjezdice i mašnice obilježiti će udobne komade odjeće. Ne zaboravimo ni »komotnu« stranu, jer i ovdje ima nekoliko izmjena u korist ženstvenosti. Široki donji dijelovi su još uvijek tu, ali uz njih kombiniramo uske bodi majice koje ističu obline i naglašavaju našu ženstvenost. Period komfora se završava i polako se vraćamo isticanju ženstvenosti kroz modu. Uživajte u modi, pratite je i kombinirajte prema svom ukusu!

Milijana Nimčević

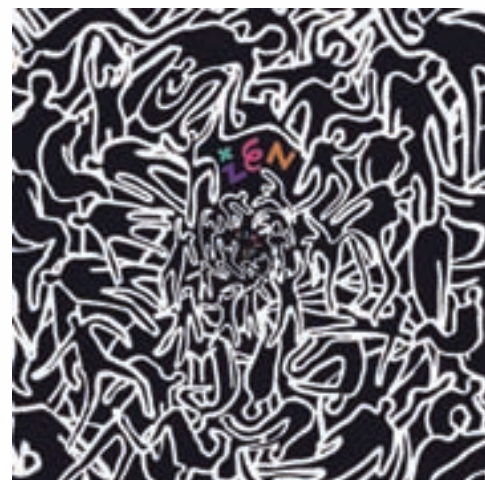

Žen – Ciklus

GLAZBA

Fantastična trojka iz Zagreba vraća se nakon pauze od sedam godina sa svojim dugo očekivanim četvrtim albumom. U međuvremenu dogodile su se i promjene u samoj postavci benda, tako se **Evi Badanjak** i **Sari Ercegović** pridružila **Jelena Božić** na bas gitari umjesto **Ivone Ivković**, koja je doduše zastupljena na *Ciklusu*, konkretno na pjesmama *Krizantema* i *Uroni u san* koje su bile tri godine ranije objavljene kao singlovi. Ono što mi je osobno bila najprivlačnija stvar u vezi grupe Žen je njihov zvuk koji sadrži elemente ili momente krautrocka, post-punka i shoegaze-a. Sara je prava ritam mašina koja pravi savršenu podlogu za ples atmosferskih Evinih i Jeleninih gitara, a na *Ciklusu*, rekao bih kako su napredovale sa svojom recepturom i možda i da je *Ciklus* njihov najbolji rad do sada? Izdvojio bih pored već spomenutih singlova i pjesme *Dobre stvari, Bezimena bezvremena* i *Zgrade* kao najsajnije trenutke na albumu.

I. Benčik

Fly me to the moon

FILM

Fly Me to the Moon je romantična komedija – drama koja nas vodi u doba misije *Apolla 11*. Kada stručnjakinja za marketing Kelly dobije zadatak poboljšati imidž NASA-e, njezin dolazak uzdrma tim koji radi na povijesnom slijetanju na Mjesec. Glavni protivnik njenog plana je Cole, direktor lansiranja, koji vjeruje da misiji ne treba nikakva dodatna reklama. Međutim, kada Bijela kuća predloži snimanje lažnog slijetanja kao rezervu u slučaju da lansiranje ne uspije, Kelly i Cole su primorani surađivati. Suočeni s pritiscima, kreću u pripremu lažnog slijetanja, a njihova inicijalna netrpeljivost ubrzo prerasta u neobičan spoj poštovanja i privlačnosti. Dok balansiraju između profesionalnih zadataka i emocija koje počinju isplivati na površinu, priča dobiva neočekivan obrat.

Fly Me to the Moon nije samo ljubavna priča smještena u povijesni kontekst – ona govori o ljudskoj sposobnosti balansiranja između stvarnosti i snova, te o snazi suradnje i povjerenja. Uz **Scarlett Johansson** i **Channinga Tatum** u glavnim ulogama, ovaj film osvojiti će vas i svojom šarmantnom pričom, humorom i jedinstvenim pogledom na jedan od najvećih događaja u povijesti. Režiju potpisuje **Greg Berlanti**.

K. Ivković Ivandekić

Lovac na zmajeve

KNJIGA

Roman **Khaleda Hosseinija** *Lovac na zmajeve* donosi emotivnu, tešku i surovu priču o odnosu oca i sina, dva prijatelja te unutarnjoj borbi glavnog lika Amira. Radnja se odvija u Kabulu, prije i poslije rata, prikazujući bogatu kulturu te zemlje. Priča je ispričana iz Amirove perspektive, kroz koju prolazimo kroz njegove unutarnje sukobe. Tijekom knjige Amir se bori s osjećajem krivice zbog lošeg ponašanja prema svom prijatelju Hasanu i stalnom potrebom da se dokaže svome ocu kako je »pravi« muškarac: »Dječak koji neće da se brani postat će čovjek koji se ni s čim neće moći izboriti«.

Hosseini odlično gradi napetost koja se proteže kroz cijeli roman. Ova knjiga pokazuje kako ljubav i prijateljstvo mogu prebroditi najteže okolnosti, čak i ako taj prijatelj nije više s nama... *Lovac na zmajeve* nije samo priča o prijateljstvu, ona istražuje što je čovjek spreman učiniti kako bi se dokazao društvu, a nakon toga dolazi potreba za ispravljanjem grešaka i pomirenjem da se neke stvari pak ne mogu ispraviti. Ova priča će vas sigurno dotaknuti i potaknuti na razmišljanje: »Jesam li ja dobar čovjek?«.

K. Ivanković Radaković

**ČETVRTAK
31. LISTOPADA**

20H

DVANAESTI

HOLY WIN

MLADI SUBOTIČKE BISKUPIJE

SVETI IVAN MARIA VIANNEY

HKC "BUNJEVAČKO KOLO"

ULAZ SLOBODAN